

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Резонанс

Передрук матеріалів дозволяється лише
після погодження з СІАЗ: siaz@pochta.ru

№ 59

8 серпня 2013 р.

РЕЗОНАНС

Бюлетень матеріалів оперативної інформації електронних видань

Додаток до журналу “Україна: події, факти, коментарі”

№ 59 2013

Для керівників та їхніх референтів

Засновники:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
Служба інформаційно-аналітичного забезпечення
органів державної влади (СІАЗ)

Головний редактор

В. Горовий, д-р іст. наук, проф., заступник гендиректора НБУВ

Редакційна колегія:

Т. Гранчак, Ю. Половинчак, Л. Чуприна

Заснований у 2003 році
Виходить двічі на тиждень

Адреса редакції:

НБУВ, просп. 40-річчя Жовтня, 3, Київ, 03039, Україна

Тел. (044) 524-25-48, (044) 525-61-03

E-mail: siaz@pochta.ru

www.nbu.gov.ua/siaz.html

Передрук — тільки з дозволу редакції

© Національна бібліотека України
імені В. І. Вернадського, 2013

ЗМІСТ

У центрі уваги	3
-----------------------------	----------

Аналітичний ракурс

Бусол Е.

Народная законодательная инициатива «народное вето» – разновидность отклоняющего референдума	5
---	----------

Ворошилов О.

Тема фашизма в Украине: реальная угроза или политическая технология?	16
---	-----------

Законодавча влада	24
--------------------------------	-----------

Виконавча влада	29
------------------------------	-----------

Політика	36
-----------------------	-----------

Економіка	41
------------------------	-----------

Економіка України в контексті світових кризових тенденцій	47
--	-----------

У ЦЕНТРИ УВАГИ

«Центральне питання роботи уряду сьогодні – підготовка проекту Державного бюджету України на 2014 рік»

Із вступного слова Прем'єр-міністра України М. Азарова на засіданні Кабінету Міністрів України 7 серпня 2013 р.

...Бюджетний процес відбувається дуже складно. З одного боку, негативні впливи світової рецесії продовжують позначатися на нашій експортоорієнтованій економіці. З іншого – блокування роботи Верховної Ради зірвало графік бюджетного процесу. Так, уряд не отримав висновки і зауваження законодавців до Бюджетної резолюції.

І в цих непростих умовах ми зобов'язані розробити і вчасно прийняти збалансований бюджет. Макроекономічна стабільність – це головне досягнення уряду протягом трьох років роботи. Саме вона давала нам змогу забезпечувати збільшення соціальних стандартів та економічний розвиток на тлі економічної і соціальної кризи в ряді сусідніх країн. Значу, що це підтверджується і динамікою першого півріччя поточного року: оборот роздрібної торгівлі збільшився на понад 11 % під впливом зростання реальної заробітної плати на 10 % і практично нульової інфляції.

Отже, права на помилку ми не маємо. Виважену, збалансовану бюджетну політику ми продовжимо і наступного року. На це спрямовані соціальні ініціативи Президента, Національний план дій і Програма активізації розвитку економіки на 2013–2014 рр.

Перш за все Міністерство економічного розвитку і торгівлі разом з Національним банком мають дати обґрунтований, надійний прогноз макроекономічних показників.

З огляду на те, що перспективи розвитку світової економіки у 2014 р. знову невизначені, треба максимально забезпечити вітчизняну економіку від зовнішніх впливів.

Головним чинником росту має бути розширення внутрішнього попиту за рахунок виконання програми активізації економіки і зростання розмірів заробітної плати, пенсій, інших соціальних стандартів. На цьому наполягає глава держави.

У першу чергу проект бюджету має бути спрямований на підтримку вітчизняного виробника. У цьому році уряд розпочав виконання Державної програми активізації розвитку економіки на 2013–2014 рр. Усе це послідовно треба продовжити і в наступному році.

У 2014 р. реальний сектор економіки отримає зниження ставок податків: ПДВ – з 18 % податку на прибуток підприємств до 16 %. Тому необхідно передбачити компенсатори можливих тимчасових втрат бюджету. Зокрема, визначитися з переліком об'єктів, що пропонуються до приватизації. Доручаю Фонду державного майна разом з іншими міністерствами та відомствами провести відповідну роботу.

Під час підготовки проекту Державного бюджету на 2014 р. необхідно вирішити завдання Президента щодо зміщення акценту бюджетної політики на регіони, забезпечити збільшення питомої ваги видатків місцевих бюджетів у зведеному бюджеті країни. Тому необхідно опрацювати як питання децентралізації видатків, так і передачі місцевим органам влади повноважень разом з фінансовим ресурсом. Також необхідно провести консультації з всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування.

Мінфіну слід врахувати додаткову потребу на фінансування видатків, що передбачаються у зв'язку з підвищенням соціального захисту ветеранів війни та військовослужбовців, наданням безоплатної правової допомоги громадянам, посиленням матеріальної підтримки сімей, в яких виховуються діти, над якими встановлено опіку, наданням адресної допомоги молодим працівникам, які направлені на роботу в селах і селищах...

У проекті Державного бюджету на наступний рік будуть враховані в повному обсязі видатки на виконання соціальних ініціатив Президента України, зокрема на забезпечення економічно обґрунтованого підвищення мінімальної заробітної плати та посадового окладу працівника I тарифного розряду,

підвищення рівня соціального захисту малозабезпечених верств населення.

Також у проєкті Державного бюджету на наступний рік повинні бути передбачені видатки на забезпечення житлом дітей, позбавлених батьківського піклування.

Особливої уваги потребує питання збільшення пенсійних виплат.

У проєкті Державного бюджету на 2014 р. повинні бути враховані кошти на поліпшення оздоровлення ветеранів та інвалідів, дітей і громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Я вимагаю активізувати роботу над проєктом Державного бюджету. Завдання – уже 21 серпня розглянути його перший варіант (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 7.08*).

АНАЛІТИЧНИЙ РАКУРС

Е. Бусол, ст. науч. сотр. «СІАЗ» НБУВ, канд. юрид. наук

Народная законодательная инициатива «народное вето» – разновидность отклоняющего референдума

Вето (от лат. veto – запрещаю) – акт, приостанавливающий или не допускающий вступления в силу другого акта. Обычно правом вето обладает глава государства, который имеет право налагать вето на законы, принятые парламентом.

Абсолютное (резолютивное) вето дает право окончательного отклонения закона, принятого парламентом.

Относительное (отлагательное или суспенсивное) вето лишь приостанавливает вступление закона в силу, а парламенту предоставляется право принять его повторным голосованием. При этом для окончательного принятия законопроекта

в ряде парламентов требуется квалифицированное большинство голосов, например, в Российской Федерации и США – две трети голосов каждой палаты. Общее вето означает возможность отклонения акта в целом, частичное (выборочное) вето позволяет отклонять отдельные части или статьи акта.

Институтами непосредственной демократии в государственном праве являются референдум, «народное вето», народная законодательная инициатива. Рассматривая вопрос о сущности и особенностях народного вето, нельзя не сказать о его связи с референдумом, так как между референдумом и народным вето много общего с позиции прав граждан на участие в голосовании по вопросу об отмене того или иного правового акта. При этом народное вето является разновидностью отклоняющего референдума.

В теории конституционного права под «народным вето» понимается институт непосредственной демократии, предусматривающий право граждан отклонять путем голосования на референдуме принятые представительным органом государственной власти (органом местного самоуправления) и вступившие в силу законы (акты органов местного самоуправления) или их отдельные положения.

Институт «народного вето» имеет длительную историю и стал использоваться в середине XIX ст. в кантонах Швейцарии. При этом появление в этой стране «народного вето» предшествовало введению прямого избирательного права и права граждан на участие в референдуме. Впервые «народное вето» было введено в Базеле (в 1832 г.), а впоследствии – других кантонах Швейцарии. Несколько позже (в 1874 г.) институт «народного вето» был предусмотрен на общегосударственном уровне Конституцией Швейцарии. На американском континенте право «народного вето» впервые было использовано в штате Дакота (1898 г.).

На сегодняшний день, так называемое «народное вето», является крайне редкой практикой среди зарубежных стран.

Рассматриваемый институт присутствует в конституциях и законодательстве 24-х штатов США, ряде швейцарских кантонов и земель ФРГ. Закреплен этот институт и в Консти-

туции Италии, а также в большинстве уставов областей этого государства.

При этом необходимо отметить, что в настоящее время наиболее активно народное вето применяется именно в Италии, для которой также характерно, что во многих случаях народное вето направлено не против акта в целом, а против отдельных положений конкретного закона.

С инициативой проведения аброгативного референдума в отдельных странах вправе выступать сами граждане (Италия, Швейцария). А в Дании народное вето может быть инициировано только депутатами. Кроме того, в отдельных государствах (в Италии, например) органы конституционного правосудия могут признать неправомерными предложения о проведении того или иного аброгативного референдума. Заметим, что если в Швейцарии и Италии на проведение голосования в порядке народного вето распространяются общие положения законодательства о референдуме, то в землях ФРГ – общие положения законодательства о законодательной инициативе.

В Швейцарии закон считается отмененным, если за его отмену проголосовало большинство избирателей.

В Дании для отклонения закона требуется большинство принявших участие в голосовании, при условии, что против закона голосует не менее 30 % от общей численности электората. Такой же механизм предусмотрен Конституцией Берлина, а в Нижней Саксонии отмена закона осуществляется решением большинства граждан, имеющих право голоса.

Народное вето в Италии – это референдум против закона, принятого парламентом (в частности относительно законов о внесении изменений в конституцию), который назначается президентом и проводится по инициативе 500 тыс. избирателей либо по решению пяти из 20 областных советов. Если против закона проголосует более половины избирателей, участвующих в референдуме, а в голосовании примут участие более 50 зарегистрированных избирателей, закон считается отмененным. Институт народного вето прочно вошел в законодательный процесс Италии и применяется достаточно часто – примерно один раз в три–четыре года, причем на

одном референдуме обычно решается судьба нескольких законов. Однако, согласно закону, народное вето нельзя проводить: 1. За год до окончания полномочий парламента. 2. Через год после его избрания. 3. В последние три месяца каждого года. В течение пятилетней легислатуры парламента народное вето может быть применено только в пределах 2,5 лет.

Кроме того, такой референдум не допускается относительно законов о налогах и бюджете, амнистии и помиловании, о ратификации международных договоров.

Можно сказать, что законодательные полномочия итальянского парламента несколько ослаблены возможностью применения «народного вето».

Сегодня институт народной инициативы принят в ряде государств (в отдельных кантонах Швейцарии, некоторых штатов США, в Италии, Латвии и т. д.), и за соответствующими референдумами признается обязательственный характер. В отличие от народного вето, которое влечет референдум по результатам исключительно законодательной деятельности парламента, предметом референдума по национальной инициативе является любой вопрос, который вообще может выноситься на референдум. Круг таких вопросов не всегда установлен конституциями и определяется.

Например, в Швейцарии конституционная процедура народного вето на уровне федерации, основывается на передаче законов и парламентских постановлений на референдум по требованию 50 тыс. избирателей или восьми кантонов. Аналогичный порядок введен относительно утверждения международных договоров. Само же народное вето далеко не всегда достигает своей цели. Начиная с 1848 г. соответствующая процедура в масштабах страны была применена около 100 раз, однако лишь в трети случаев голосование привело к отмене законов. В США процедура народного вето признана основными законами 24-х штатов.

В Латвии народное вето служит своеобразным заменителем вето президента, которое не предусмотрено, и применяется к законам, которые не вступили в силу. В то же время, в Италии и Швейцарии существуют достаточно жесткие ограничения

относительно порядка инициирующего референдумов, которые отменяют действующие законы. Например, в Италии нельзя инициировать народное вето за год до окончания каденции одной из палат парламента и т. д.

В Беларуси перечень соответствующих вопросов должен быть установлен законом.

В Грузии такие вопросы закрепляются на конституционном уровне и в специальном законе.

В Македонии референдум по народной инициативе может проводиться по вопросам, отнесенным к компетенции парламента.

В Словакии, напротив, в Конституции зафиксирован круг вопросов, из которых не может проводиться референдум: основные права и свободы, налоги и государственный бюджет.

В Федеративной Республике Германия предметом референдума по народной инициативе, который проводится на уровне субъекта федерации, может быть лишь вопрос территориального разграничения между отдельными землями.

В разных странах количество избирателей, которое может инициировать петиционный референдум (референдум, который проводится по требованию определенного, предусмотренного законом количества граждан), является разным: в Македонии – 150 тыс., Грузии – 200 тыс., Туркменистане – 250 тыс., Киргизстане, Литве, – 300 тыс., Словакии – 350 тыс.

В Беларуси референдум по народной инициативе назначается по предложению 450 тыс. граждан, которые имеют избирательные права, включительно 50 тыс. от каждой из областей и столицы. Такие референдумы уполномочены провозглашать или назначать президент – в Беларуси, Грузии, Киргизстане, Словакии, или парламента – в Литве, Македонии. Результаты референдумов считаются действительными, если в них приняли участие большинство граждан, которые имеют право голоса. Решение считается принятым, если за него проголосовало большинство из тех, кто принял участие в голосовании.

В Исландии существует следующий порядок процедуры референдума, которые являются своеобразным заместителем права президентского вето. Например, если президент не одобряет законопроект, последний все же вступает в силу и в то

же время подается на референдум. В случае поддержки его на референдуме соответствующий закон хранит свою силу, в противном случае – отменяется. Основной процедурой проведения следующего референдума является процедура так называемого народного вето.

Анализ конституционного законодательства Российской Федерации позволяет утверждать, что в конституционной системе России определение института «народное вето» отсутствует. Однако избирательным законодательством и законодательством о праве граждан на участие в референдуме предусмотрен аналогичный институт. Так, несколько норм, закрепленных в Федеральном конституционном законе «О референдуме Российской Федерации» от 10 октября 1995 г., содержат прямое указание на возможность вынесения гражданами на референдум вопроса об отмене действующего федерального закона или отдельной его статьи (п. п. 12 ч. 1 ст. 16; ч. 3 ст. 31; ч. 5 ст. 32). Подобное прямое указание отсутствует в Федеральном законе «Об основных гарантиях избирательных прав граждан и права граждан на референдум» от 19 сентября 1997 г. Однако и данный закон не исключает возможности постановки гражданами на референдуме РФ, на референдуме субъекта РФ или на местном референдуме вопроса об отмене действующего закона (правового акта органа местного самоуправления) или отдельной его нормы. Законодательство субъектов РФ о референдуме конкретизирует нормы данного федерального закона по следующим направлениям: отмена путем голосования на референдуме субъекта РФ (местном референдуме) закона субъекта РФ (правового акта органа местного самоуправления) или отдельной его нормы; принятие на референдуме субъекта РФ (местном референдуме) другого правового акта того же вида, который полностью заменяет по предмету регулирования ранее принятый представительным органом правовой акт.

Следует отметить не разработанность в Украине проблемы обеспечения открытости власти путем реализации народной инициативы – «народного вето». Этот пробел пыталась заполнить украинский ученый И. Жаровская, рассматривая инсти-

тут народной инициативы как путь к формированию прозрачной власти. Она высказывается за усовершенствование референтной формы народной инициативы на законодательном уровне, но считает проблемным внедрение института «народного вето». Ученый обуславливает это существованием вето Президента Украины, как главы государства, деятельностью Конституционного Суда Украины и недостаточно высоким уровнем правового образования, правосознания и правовой культуры рядовых граждан, которые могут выступать марионетками в руках недемократических элит.

В ст. 38 Конституции Украины закреплено, что граждане имеют право принимать участие в управлении государственными делами, во всеукраинском и местных референдумах, свободно избирать и быть избранными в органы государственной власти и органы местного самоуправления. Однако в данном законе не предусмотрено механизма реализации народной инициативы.

Народная инициатива (франц. *initiative*, от лат. *initium* – начало) – форма непосредственной демократии, содержательно связанная с принятием парламентом соответствующих законодательных актов и внесением изменений в Конституцию, а также проведением референдума. Поэтому народное вето и является, в сущности, разновидностью референтной народной инициативы.

В современной конституционной теории и практике выделяют две основных разновидности народной инициативы: референтная и законодательная. Народная референтная инициатива – это требование определенного количества избирателей, установленного Конституцией, провести в определенной форме референдум (народное голосование).

В ст. 72 Конституции Украины предусмотрено, что Всеукраинский референдум провозглашается по народной инициативе по требованию не менее чем 3 млн граждан Украины, которые имеют право голоса, при условии, что подписи относительно назначения референдума собранно не менее как в двух третях областей и не менее как по 100 тыс. подписей в каждой области. Всеукраинский референдум назначается Верховной Радой

Украины или Президентом Украины в соответствии с их полномочиями, установленными Конституцией Украины.

При этом предмет референдума по национальной инициативе в Конституции Украины не определен. Однако в ст. 3 Закона Украины «О всеукраинском референдуме» закреплено, что:

1. Предметом всеукраинского референдума могут быть любые вопросы за исключением тех, решение которых референдумом не допускается Конституцией Украины, законами Украины.

2. На всеукраинский референдум могут выноситься несколько вопросов по одной проблеме.

3. По предмету всеукраинский референдум может быть: 1) об одобрении новой редакции Конституции Украины, внесении изменений в Конституцию Украины, отмене, утрату действия или признание не действующим закона о внесении изменений в Конституцию Украины (конституционный референдум); 2) об изменении территории Украины (ратификационный референдум); 3) относительно принятия или отмены закона Украины или внесения изменений к действующему закону Украины (законодательный референдум); 4) по любому вопросу за исключением тех, относительно которых референдум не допускается, согласно Конституции Украины (общий референдум).

Статья 21 Общей декларации прав человека, принятая Генеральной Ассамблеей Организации Объединенных Наций 10 декабря 1948 г., провозглашает, что «1. Каждый человек имеет право принимать участие в управлении своей страной непосредственно или через свободно избранных представителей... 3. Воля народа должна быть основой власти правительства; эта воля должна оказываться в периодических и нефальсифицированных выборах, которые должны осуществляться при общем и равном избирательном праве путем тайного голосования или же через другие подобные формы, которые обеспечивают свободу голосования».

Анализируя практику зарубежных стран относительно применения народного вето, актуальными представляются предложения относительно народной законодательной инициати-

вы, изложенные Президентом Украины В. Януковичем в ежегодном Послании Президента Украины Верховной Раде «О внутренней и внешней политике Украины в 2013 году» от 6 июня 2013 г. В этом Послании глава государства внес предложение предоставить украинцам право законодательной инициативы. Так, Президент Украины считает, что «в последующей работе над обновлением Конституции Украины необходимо рассмотреть возможность уточнения положений разделов 3 “Выборы. Референдум” и 4 “Верховная Рада Украины”».

В указанном Послании сказано, что народная законодательная инициатива реализуется способом внесения поштатейно разработанного законопроекта на рассмотрение Верховной Рады или всеукраинского референдума. «При этом необходимо предусматривать, что законопроект на рассмотрение парламента может быть внесен по требованию не менее как 80 тыс. избирателей (что является соизмеримым с количеством избирателей, достаточным для избрания народного депутата Украины (субъекта законодательной инициативы) в одномандатном избирательном округе)».

Кроме того, Президент вносит предложение, чтобы изменения к законам, принятые на референдуме, не вносились парламентом в течение пяти лет, или это делалось только конституционным большинством. Также предлагается предусмотреть, что, если подается законопроект по народной инициативе и парламент его постановляет, то референдум не проводится. Однако такой закон парламент не может изменять на протяжении пяти лет, или делает это конституционным большинством.

Кроме того, Президентом планируется ввести «народное veto» как разновидность народной законодательной инициативы, которая предусматривает возможность отмены на всеукраинском референдуме принятых Верховной Радой законов. При этом референдум не проводится, если парламент самостоятельно отменяет такой закон. Следовательно, согласно внесенным Президентом Украины предложениями, отныне граждане смогут сами вносить законопроекты в ВР или отменять уже принятые законы на референдуме, применяя при

этом так называемое «народное вето». При этом важным представляется вопрос приведения законодательства Украины по рассматриваемым вопросам в соответствии с Конституцией Украины. Обеспечение условий для реализации прав граждан на участие в управлении государственными делами, в частности путем расширения круга субъектов законодательной инициативы в Верховной Раде Украины (народная законодательная инициатива) и установления порядка принятия и отмены законов на всеукраинском референдуме является предметом обсуждения в комиссиях Конституционной Ассамблеи.

В июне 2013 г. был обнаружен проект Концепции новой Конституции Украины. Авторы проекта реформирования Конституции Украины предлагают расширить перечень возможностей граждан в реализации форм непосредственной демократии – ввести институты народной законодательной инициативы и народного вето, позволяющий проводить референдум для отмены принятых законов Верховной Радой Украины. Так, третий раздел действующей Конституции Украины «Выборы. Референдум» предлагается заменить разделом «Непосредственное народовластие». По мнению авторов концепции, необходимо определить предмет всеукраинского референдума, который проводится по народной инициативе, в частности, предусмотреть возможность проведения референдума по вопросам отмены закона, принятого Верховной Радой Украины (институт «народного вето»).

Предвыборные программы таких партий-победительниц парламентских выборов 2012 г., как политической партии Всеукраинское объединение «Родина», политической партии «УДАР (Украинский демократический альянс за реформы) В. Кличко», Коммунистической партии Украины, также содержат политические лозунги относительно изменений или уточнений механизмов осуществления власти народом, в том числе по расширению влияния граждан на власть через народную законодательную инициативу или/и референдум (например, «народное вето»). Внесение таких изменений в Конституцию Украины на первом этапе будет нуждаться в консолидации не менее чем двух третей (300 голосов) от кон-

ституционного состава Верховной Рады Украины, а на втором этапе – консолидации избирателей на всеукраинском референдуме. Поэтому появляется необходимость учета политических программ политических сил, что за результатами выборов народных депутатов Украины сформировали в Верховной Раде Украины 7-го созыва свои фракции.

Подытоживая вышеизложенное, можно делать вывод, что законодательство зарубежных стран содержит разные варианты реализации права народа на осуществление законодательной инициативы. Условно их можно сгруппировать следующим образом. В одних странах допускается принятие или отмена законов на референдуме по народной инициативе, оформленной в соответствии с требованиями национального законодательства. В других – народная законодательная инициатива реализуется через представительский орган государственной власти – парламент. Конституция же Украины (ст. 72, 74) предусматривает возможность реализации непосредственного народовластия, в том числе через принятие законов по народной инициативе на всеукраинском референдуме.

В настоящее время, согласно ст. 29 Закона Украины «О всеукраинском референдуме», народная инициатива относительно проведения всеукраинского референдума осуществляется участниками всеукраинского референдума путем сбора их подписей под требованием о проведении референдума. Президент Украины обязан провозгласить всеукраинский референдум по народной инициативе, если его вопросы не нарушают требований Конституции Украины, законов Украины, и если под требованием о его проведении подписалось не меньше чем три миллиона граждан Украины, которые имеют право голоса, при условии, что подписи под этим требованием собранно не менее как в двух третях областей и не менее как по сто тысяч подписей в каждой области.

По признанию ученых, «народное вето» является рычагом, с помощью которого деятельность представительного органа корректируется наиболее радикальным способом – путем запрета принимаемого им акта. Учитывая, что в течение длительного временного промежутка от выборов одного состава

представительного органа власти до выборов очередного его состава соотношение сил в обществе может существенно измениться, «народное вето» позволяет определить, насколько легитимным является сам представительный орган.

«Народное вето» способствует росту гражданского участия в публично-правовых делах. Оно побуждает граждан больше интересоваться вопросами правотворчества, что служит преодолению правового нигилизма. Также «народное вето» является одним из механизмов преодоления противоречий между обществом и властью. Во всякой конституционной системе вопрос о введении института «народного вето» – это, по существу, вопрос о том, что предпочтительнее – неисполнение гражданами законодательства, попытки уклонения от его исполнения или же отмена правовых актов самими же гражданами в случае, если этого не делает представительный орган. С этой точки зрения, «народное вето» – своего рода юридически отработанный механизм уступок, на которые могут пойти органы власти под давлением граждан.

По нашему мнению, отменяющий референдум – народное вето, в случае его законодательного закрепления и дальнейшего применения в Украине, может быть довольно эффективным элементом механизма легитимации государственной власти в Украине.

О. Ворошилов, ст. науч. сотр. «СІАЗ» НБУВ, канд. ист. наук

Тема фашизма в Украине: реальная угроза или политическая технология?

О росте «фашистской угрозы» в Украине заговорили после последних парламентских выборов, по результатам которых ВО «Свобода» прошла в Верховную Раду.

С тех пор представители Партии регионов и «левых» политсил неоднократно обвиняли «правые» партии и организации, в том числе и «Свободу», в фашизме. Затем противники на-

ционалистов даже устроили по всей стране «антифашистские митинги» для борьбы с «фашизмом». Закончилось это известными событиями 18 июня и инцидентом с журналистами.

Впрочем, «антифашисты» настаивают на том, что «инициатива проведения антифашистских акций в современной Украине актуальна, как никогда. Уже не первый год мы наблюдаем, как поднимает голову неонацизм, неуклюже маскирующийся под “национал-патриотов”. Издевательства над ветеранами Великой Отечественной, запреты на символы Победы, стычки с милицией 9 мая стали уже неотъемлемыми элементами ленты украинских новостей». «Антифашистские марши – это смотр сил и демонстрация единства здравых сил украинского общества, это предостережение от беспамятства и возрождающегося национал-фашизма», – подчеркивает обозреватель интернет-издания «Сводка.нет».

Несколько позже лидер парламентской фракции Партии регионов А. Ефремов выступил в Верховной Раде Украины с заявлением, посвященным Дню скорби и памяти, в котором призвал не допустить проявления неофашизма в Украине.

А глава «Международного антифашистского фронта» В. Колесниченко заявил о том, что в Украине в ближайшее время будет создан специальный Центр по розыску нацистских преступников. Стоит обратить внимание на то, что Фронт является межфракционным депутатским объединением.

В пресс-службе Партии регионов, ссылаясь на слова нардепа, говорится о том, что создание такого центра обусловлено появлением довольно большого количества запросов с польской стороны относительно допросов лиц, которые проживают на украинской территории и могут быть причастными к преступлениям, связанным с нацистской и неонацистской идеологией. До этого в Украине не был создан орган, который мог быть следить за такими лицами и заниматься расследованием их деятельности.

Во время своего выступления В. Колесниченко обратил внимание на то, что принятие решение о создании подобного центра является попыткой усовершенствовать механизм сотрудничества в сфере борьбы за справедливость, так как на

сегодняшний день многие нацистские преступники ещё не понесли соответствующее наказание.

Также СМИ информируют о том, что граждане Украины, объединившиеся в «Фэйсбуке» в «Группу поддержки Вадима Титушко», приняли решение создать общественное движение «Антифашистский народный фронт» (АНФ). О своем участии в данном движении также заявили политический клуб «Альтернатива», МОО «Гражданский союз» и журналистское объединение «Честные СМИ – честная политика».

Инициаторы создания АНФ объясняют данное решение осознанием того факта, что «в последнее время фашизация украинского общества идет ускоренными темпами, началась также фашизация государственных структур. Более того, если раньше фашисты стеснялись признавать себя фашистами, то ныне развернулась информационная кампания, очевидной целью которой является придание негативного оттенка термину “антифашизм” и реабилитации термина “фашизм”».

Член политклуба «Альтернатива» Р. Ищенко убежден, что сегодня такое движение, как Антифашистский народный фронт, является наиболее удобной формой взаимодействия, поскольку, не нарушая ничьей автономии, способно объединить партийные, общественные, профессиональные организации и даже отдельных лиц. Он считает, что только вокруг идеологии антифашизма могут объединиться «коммунисты и монархисты, евреи и черносотенцы, либералы и консерваторы, украинофилы и украинофобы. ...Сейчас практически в каждом городе страны есть группы, общественные объединения и даже партийные организации, имеющие среди своих целей борьбу с угрозой украинского фашизма. При этом они зачастую не только не дружат, но прямо враждуют между собой. Наша задача – наладить связь и координацию действий этих организаций именно по антифашистской части».

Следует отметить, что ростом влияния в Украине радикальных организаций обеспокоены и за рубежом. В частности, в адрес главы Европарламента поступило письмо от 30 членов израильского Кнессета. В нем содержалась просьба объявить бойкот украинскому радикально-националистическому объеди-

нению «Свобода». «Националистические настроения на Украине растут, и вызывают опасения за судьбы проживающих там евреев и русских. Все эти настроения подогреваются неонацистским объединением “Свобода”. К сожалению, на последних парламентских выборах 10 % голосов было отдано именно этому объединению. Вызывает шок то, что объединение не запрещается властями. К тому же они тесно сотрудничают с двумя оппозиционными партиями Украины.

Представители объединения занимаются клеветой и угрозами в адрес евреев и русских. Достается от них и другим национальным группам. Главная идеология этого объединения – это нацистские идеи и открытое провозглашение массовых убийств. Они называют героями тех, кто в годы войны сотрудничал с фашистами», – говорится в письме.

Впрочем, официально в Украине не зарегистрировано ни одной организации с фашистской идеологией. Так, в регистрационной службе Главного управления юстиции в Волынской области рассмотрели запрос депутата областного совета, «свободовца» А. Быка о наличии и деятельности в Волынской области зарегистрированных фашистских или нацистских организаций. Об этом сообщила пресс-служба областной ячейки партии ВО «Свобода». «Согласно данным Реестра субъектов Минюста (раздел “Общественные объединения”) и информации, которая поступила от регистрационных служб территориальных управлений юстиции о наличии зарегистрированных фашистских и нацистских организаций, установлено отсутствие официально зарегистрированных вышеуказанных организаций», – сообщается в письме депутату за подписью и. о. начальника регистрационной службы М. Микитюк.

В данном контексте можно привести мнение о нынешней политической ситуации в Украине первого Президента Украины Л. Кравчука. «Я пытался разобраться, звонил по областям и спрашивал, есть ли у них фашистские организации. Оказывается – нет, а депутаты борются против фашизма, устраивают митинги, которые потом заканчиваются избиением журналистов», – отметил политик. «В какой стране есть

правящая партия, которая выходит на улицы и призывает бороться против фашизма, которого нет? У правящей партии есть власть. Фашизм запрещен законом. Обратитесь в ГПУ. Люди так заболтались и задрались, что потеряли чувство меры. Смотреть на этот театр абсурда становится горько», – добавил Л. Кравчук.

Следует отметить, что большинство экспертов и обозревателей СМИ нынешнюю актуализацию темы фашистской угрозы в Украине рассматривают как политтехнологический прием в свете приближающихся президентских выборов 2015 г.

Так, обозреватель «Сводки Украинских и Мировых Новостей» утверждает, что уже начата раскрутка главной пропагандистской темы выборов-2015. «Языковой вопрос, который раньше исправно мобилизовал электорат Януковича и Партии регионов, за последние годы основательно затаскали. Теперь на вооружение взяли тему фашизма. Цель – экзальтировать общественные настроения под действием воображаемой угрозы прихода к власти неонацистов, под которыми подразумеваются представители националистических политсил. Прежде только – члены партии Свобода и ее руководитель О. Тягнибок. Относительно В. Кличко, вероятно, будет отрабатываться тема его связей на Западе, которую выведут на запугивание постсоветского избирателя рукой Вашингтона и разрушительными цветными революциями. По аналогичному сценарию могут пустить и А. Яценюка», – говорит обозреватель. В итоге избиратели Юга и Юго-Востока «получат два мобилизующих, доводящих до истерики образа – бандеровец-фашист и агент Запада, разжигатели гражданской войны». Делается вывод о том, что на этапе агитации технологической основой выборов станет нагнетание в стране антифашистской и антизападной истерии.

Также отмечается, что стратегической целью является разочарование избирателей в «демократической оппозиции» и «создание на выборах дуализма Янукович – Тягнибок, с последующей уверенной победой В. Януковича над “фашизмом”».

Более подробно в данном ключе высказывается обозреватель В. Скачко. Он отмечает, что, с одной стороны, власть создала «Свободу» сначала для раскола оппозиции, а потом для

того, чтобы вывести О. Тягнибока во второй тур президентских выборов-2015 и гарантированно его победить. «Власть может так “допокращуватися” в экономике и в социальной сфере, что к следующему предвыборному году станет ясно, что победить Януковича может любой. Кроме фашиста. Вот с Тягнибоком и валандаются, что уже похоже на детские игры с огнем у пороховой бочки.

...С другой – якшание с неонацистами, которые, никого не стесняясь и ни от кого ничего не скрывая, выводят свою идеологию и практику из гитлеровской партии и ОУН, которая являлась союзницей гитлеровцев во Второй мировой войне, бросает на украинскую власть нехорошие тени. Очень нехорошие и чреватые непредсказуемыми последствиями – вплоть до объявления нерукопожатными», – говорит обозреватель.

В. Скачко прогнозирует, что «Свободе» предстоят нелегкие времена борьбы за Украину «в полуподполье»: «Власть по-прежнему одной рукой будет ее всячески поддерживать и гальванизировать, чтобы уберечь как удобного спарринг-партнера и покорного мальчика для битья. А другой – попытается дистанцироваться от “Свободы”, чтобы входить в “дружную семью цивилизованных народов” без имиджа союзника анти-семитов, фашистов и погромщиков».

В свою очередь обозреватель «Української правди» отмечает, что размер электорального ядра О. Тягнибока и уровень конкуренции не позволяет ему посягать на президентское кресло. «На стороне Тягнибока – его удобство для власти. Он – просто мечта Януковича как спарринг-партнер, единственный из оппозиционных кандидатов, кто в случае выхода во второй тур проигрывает Януковичу. Он – гениальная страшилка “коричневой чумы” как для украинских избирателей Востока, России, так и для правящих элит западных стран. На его фоне Виктор Федорович будет казаться чуть ли не гением демократии.

Поэтому его однопартийцам с “яркими” политическими лозунгами и заявлениями давно дан “зеленый свет” на всех ток-шоу и в разных залах даже юго-восточной Украины», – говорит обозреватель.

Отсюда делается вывод, что тема «фашизм и антифашизм» будет и в дальнейшем охотно разыгрываться политтехнологами власти и освещаться всеми СМИ; что электорат «Свободы» будет мобилизованным, мобилизуя тем самым электорат регионалов и коммунистов.

В этой связи политолог К. Бондаренко обращает внимание на то, что многие провластные политтехнологи хотят, чтобы О. Тягныбок вышел во второй тур президентских выборов, чтобы работать на антитезе фашизм – антифашизм. «Но это – ошибка. Знаю Тягныбока со студенческих времен. Он не так прост, как кажется. Не будет играть по сценариям, которые для него приготовили. Он – замечательный актер, умеет перевоплощаться, обладает даром убеждения, харизмой. Однако победить не сможет. Ему надо перестать быть “бандеровцем”, изменить партию и программу. Двух лет для этого мало», – считает К. Бондаренко.

О том, что сейчас в Украине антифашизм используется в качестве политтехнологии, говорил на встрече с представителями СМИ и лидер Компартии Украины П. Симоненко.

Он, в частности, отметил, что «Компартия обеспокоена ростом фашистской угрозы и будет продолжать делать все от нее зависящее для противодействия неонацистским тенденциям в Украине, которые, к сожалению, усиливаются. Но участвовать, извините на слове, в клоунаде мы не будем.

Совершенно очевидно, что партия власти начала подготовку к президентским выборам, “антифашизм” же выступает в качестве политтехнологии. Власти просто больше не с чем идти к избирателям. Экономическая и социально-экономическая политика провалены. Обещания относительно государственного статуса русского языка и сближения с Россией, интеграции в ЕЭП и Таможенный союз не выполнены. Вот и вынули из рукава Тягныбока – удобного спарринг-партнера, которого сами же близкие к власти олигархи вскормили и взрастили.

Все же понимают, что бывшая еще совсем недавно маргинальной “Свобода” никогда бы не оказалась в парламенте, если бы не получила финансирование и если бы ее целенаправленно не пиарили в олигархических медиа. Олигархи одной

рукой раскручивают национал-экстремистов из “Свободы”, а другой – разворачивают “борьбу с фашизмом”».

«Я не раз говорил и еще раз повторю: это крайне нечисто-плотные и очень опасные политтехнологии. Предоставляя всеукраинскую трибуну “свободовцам”, олигархи фактически спонсируют пропаганду нацистских и фашистских идей», – подчеркнул лидер КПУ.

Впрочем, как отмечает в своем блоге В. Притула, «пока украинская власть “борется” с мифической “фашистской угрозой” со стороны оппозиции, настоящие фашисты отыскивались в тылу – в Крыму, который безапелляционно считается “базовым регионом” правящей партии. Более того, в городе-герое Керчи, где за регионалов и ее почетного председателя традиционно голосует под 80 % горожан. И где действует аж два “Антифашистских комитета” (регионалов и коммунистов)».

Сообщается, что местные журналисты с kercn.fm обнаружили в социальных сетях группу, насчитывающую около 2 тыс. членов, которые называют себя активистами «ВОПД РНЕ Малороссия». («Русское национальное единство» (РНЕ) – это известная в России и за ее пределами с середины 1990-х годов неонацистская группировка, откровенно пропагандирующая нацистские идеи и символы).

Как оказалось, в Крыму действует как минимум два отделения «ВОПД РНЕ Малороссия» – в Керчи и Севастополе.

Керченские неонацисты особенно активны, в Интернете они выставили десятки фотографий своих тренировок – рукопашный бой, бой в горах, метание ножей, бросание «коктейлей Молотова», исследование каменоломен т. п. Люди в камуфляже фотографируются с оружием, внешне похожим на боевое, даже с гранатометом. На всех фотографиях лица затерты. «Бойцы», как они себя называют, не прячась позируют перед фотокамерами с вытянутыми в нацистском приветствии правыми руками и с флагами со стилизованной свастикой у известных историко-культурных объектов Керчи.

В целом же, несмотря на определенный рост радикальных настроений в украинском обществе (одним из последних подтверждений данного тезиса стали события во Врэдиевке),

будирование темы необходимости активизации борьбы с фашизмом большинством экспертов и обозревателей СМИ рассматривается как политехнологический прием, используемый Партией регионов в преддверии президентских выборов, который, впрочем, вполне может сработать.

ЗАКОНОДАВЧА ВЛАДА

Голова Верховної Ради України В. Рибак висловив співчуття рідним і близьким загиблих під час аварії на горлівському заводі «Стирол», Донецькій обласній раді.

«З почуттям глибокої скорботи сприйняв звістку про аварію на горлівському заводі “Стирол” унаслідок викиду аміаку, де постраждали люди.

Від імені Верховної Ради України і себе особисто висловлюю співчуття і щирі слова підтримки рідним і близьким загиблих, Донецькій обласній раді, побажання скорішого одужання потерпілим», – сказав він (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 7.08*).

***

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму під час III сесії Верховної Ради України сьомого скликання планує розглянути близько 60 законодавчих документів.

У комітеті триватиме, зокрема, робота над законопроектом про внесення змін до ст. 2 Закону України «Про державну підтримку та особливості функціонування дитячих центрів “Артек” і “Молода гвардія”» (щодо можливості розміщення навчальних закладів). Документом (реєстр. № 2284) пропонується доповнити чинний закон положенням, яке усуне обмеження щодо передачі в оренду будівель і споруд цих дитячих центрів для розміщення навчальних закладів незалежно від форми власності.

Члени комітету планують також розглянути законопроект про внесення змін до Сімейного кодексу (щодо невідворот-

ності обов'язку утримувати дитину особами, які позбавлені батьківських прав). Проектом (реєстр. № 2548) пропонується зобов'язати суд приймати рішення про призначення аліментів одночасно з процедурою позбавлення батьківських прав. Документ містить також норму, відповідно до якої в разі відмови матері, батька або інших законних представників дитини отримувати аліменти від особи, позбавленої батьківських прав, суд має прийняти рішення про перерахування аліментів до державного бюджету.

Розглядатиметься також законопроект про внесення зміни до ст. 29 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» (щодо посади інструктора з фізичної культури у сільській місцевості). Документом (реєстр. № 2830) пропонується встановити, що створенню умов для залучення мешканців села, селища до активних занять фізичною культурою і спортом, здорового способу життя, шляхом внесення пропозицій про запровадження посади інструктора з фізичної культури в складі апаратів виконкомів сільських, селищних рад з кількістю постійного населення більше 3 тис. жителів, мають сприяти виконавчі органи сільських, селищних рад, підприємства, установи та організації агропромислової галузі, що розташовані в сільській місцевості.

Крім того, заплановано проведення виїзних засідань, парламентських і комітетських слухань, спортивних і туристичних заходів тощо (*Офіційний портал Верховної Ради України (<http://iportal.rada.gov.ua>). – 2013. – 7.08*).

***

Голова Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією В. Чумак вручив нагороди переможцям конкурсу студентських досліджень на тему: «Шляхи вирішення проблеми корупції у вищих навчальних закладах».

Голова комітету, зокрема, наголосив, що учасники конкурсу не лише чітко розуміють природу й причини явища корупції в освітній галузі, а й дають цікаві та нестандартні рецепти протидії цьому явищу. «Сьогодні дуже приємно бачити та чути молодих людей з абсолютно сформованими цінностями,

життєвими пріоритетами і визначеною громадянською позицією, – зазначив В. Чумак. – Майбутнє України в руках молодих людей, тому сьогодні вкрай важливо долучати їх до усіх важливих суспільно-політичних процесів, які мають місце в державі».

Участь у конкурсі взяли понад 100 студентів з ряду провідних ВНЗ України (*Офіційний портал Верховної Ради України* (<http://portal.rada.gov.ua>). – 2013. – 6.08).

***

У Верховній Раді України зареєстровано законопроект № 3044, яким пропонується збільшити акцизи на табачні та алкогольні вироби для збільшення фінансування Національної дитячої спеціалізованої лікарні «Охматдит» та інших дитячих закладів охорони здоров'я і спортивного розвитку. Про це повідомляє УНН.

«Метою законопроекту є визначення додаткових джерел фінансування соціальних програм, у тому числі добудови Національної дитячої спеціалізованої лікарні “Охматдит” та інших дитячих закладів охорони здоров'я і спортивного розвитку. Зазначену мету пропонується реалізувати шляхом підвищення ставок акцизного податку на пиво, алкогольні напої, слабоалкогольні напої, спирт етиловий і тютюнові вироби», – ідеться в пояснювальній записці.

Реалізація зазначеного акта надасть можливість отримати додаткові надходження до Державного бюджету України від збільшення ставок акцизного податку з урахуванням включення до цих ставок вартості акцизних марок у сумі 3,8 млрд грн.

Варто зазначити, що депутати пропонують замінити продаж акцизних марок безкоштовною їх видачею і включенням вартості в розмір ставок акцизу.

Законопроект підготувала група народних депутатів у складі А. Сенченко, С. Терьохін, М. Опанащенко (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.08).

***

Верховная Рада Автономной Республики Крым внесла изменения в ряд республиканских программ. Соответствующее

щие решения приняты на внеочередной сессии крымского парламента 7 августа 2013 г.

Изменения внесены в программу повышения престижа труда учителя, предусматривающие перераспределение средств внутри программы на создание крымской книги педагогической славы, телепрограммы «Телепортрет учителя глазами ребенка», создание и оснащение профилактория для оздоровления педагогических работников.

Депутаты поддержали внесение изменений в программу развития образования в части приобретения учебных пособий и оборудования для общеобразовательных школ-интернатов, пополнение школьных библиотечных фондов, а также в программу «Молодежь Крыма» с целью создания республиканского молодежного центра труда, увеличения средств на выплату стипендий Совета министров автономии, организации студенческой платформы «Молодежная инициатива».

Как отмечено в пояснительной записке, принятие постановления даст возможность обеспечить стабильное функционирование учебных заведений, гарантирующее равный доступ учащихся к качественному непрерывному образованию, укрепить авторитет автономии путем увеличения числа спортивных достижений на всеукраинском и международном уровнях, повысить социальный статус педагогов, улучшить моральное стимулирование труда педагогических работников, вовлечь в решение проблем автономии наибольшее количество молодежи.

Кроме того, депутаты поддержали внесение изменений в некоторые постановления ВС АРК, касающиеся выплат дополнительных форм социальной помощи работающим в учреждениях здравоохранения сельской местности, которые разработаны во исполнения указов Президента Украины «О мерах по обеспечению эффективности реализации Программы экономических реформ на 2010–2014 годы “Зажиточное общество, конкурентоспособная экономика, эффективное государство”» и «О национальном плане действий на 2013 год».

Как отмечает автор проекта, председатель ПК ВС АРК по социальным вопросам, здравоохранению и делам ветеранов П. Запорожец, в процессе реформирования первого уровня

оказания медицинской помощи на территории полуострова созданы центры первичной медико-санитарной помощи и центры первичной медицинской (медико-санитарной) помощи, которые не входят в перечень лечебно-профилактических учреждений сельской местности, определенный Постановлением Верховной Рады АРК от 19 сентября 2007 г. № 560-5/07 «Об установлении дополнительных форм социальной помощи медицинским работникам, работающим в сельской местности», поэтому их работники не имеют права на дополнительную социальную помощь.

Принятие данного проекта позволит упорядочить вопросы, касающиеся выплаты дополнительных форм социальной помощи медицинским работникам, работающим в сельской местности (*Верховный Совет Автономной Республики Крым* (<http://www.rada.crimea.ua/news>). – 2013. – 7.08).

***

Внесены изменения в бюджет Автономной Республики Крым на 2013 г. Соответствующее Постановление «О внесении изменений в Постановление Верховной Рады Автономной Республики Крым от 26 декабря 2012 года № 1075-6/12 “О бюджете Автономной Республики Крым на 2013 год”» принято на внеочередном пленарном заседании Верховной Рады АРК 7 августа 2013 г.

По информации заместителя председателя Комиссии Верховной Рады АРК по бюджетной, экономической и инвестиционной политике Д. Рогачева, принятым документом предусмотрено:

- увеличение субвенции регионам автономии на охрану и рациональное использование земель на 350 тыс. грн;
- субвенция в размере 530 тыс. грн на капитальные вложения по социально-экономическому развитию, в том числе 250 тыс. грн на капитальный ремонт водовода в г. Старый Крым, 280 тыс. грн – на капитальный ремонт насосной станции в Раздольненском районе;
- увеличение финансирования Республиканского комитета по строительству и архитектуре на предоставление льготных кредитов сельским застройщикам на 585,1 тыс. грн;

- 2 млн грн – на газоснабження с. Амурского Красногвардейського району;
- 418, 6 тис. грн – на проект «Технічне переоснащення комплексних систем зовнішнього освітлення населених пунктів АРК»;
- субвенція регіонам автономії на надання допомоги по догляді за інвалідами I та II груп внаслідок психічного розладу на 814, 8 тис. грн (*Верховний Совет Автономної Республіки Крим* (<http://www.rada.crimea.ua/news>). – 2013. – 7.08).

***

На внеочередной сессии крымского парламента 7 августа 2013 г. председатель Верховной Рады Автономной Республики Крым В. Константинов поручил Комиссии по нормотворческой деятельности, организации работы Верховной Рады и связям с общественностью проанализировать участие депутатов в пленарных заседаниях (Верховный Совет Автономной Республики Крым (<http://www.rada.crimea.ua/news>). – 2013. – 7.08).

ВИКОНАВЧА ВЛАДА

Відбулася телефонна розмова Президента України В. Януковича з президентом Європейського парламенту М. Шульцем.

Сторони обговорили питання двосторонніх відносин України та Європейського Союзу, передусім у контексті перспектив підписання Угоди про асоціацію.

Глава держави зазначив, що діяльність української влади нині сконцентрована на здійсненні заходів, необхідних для забезпечення підписання Угоди під час саміту Східного партнерства у Вільнюсі в листопаді поточного року. Президент підкреслив, що робота за всіма напрямками ведеться в тісній взаємодії з профільними структурами ЄС, Ради Європи та ОБСЄ.

В. Янукович також зазначив, що законопроект про реформування прокуратури передано до Венеціанської комісії для урахування рекомендацій цієї інституції перед направленням до парламенту. «Ми налаштовані на те, що Верховна Рада зможе розглянути новий закон “Про прокуратуру” вже найближчим часом», – зазначив Президент (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 7.08).

***

Президент України В. Янукович висловив співчуття сім'ям загиблих працівників унаслідок надзвичайної ситуації в м. Горлівка Донецької області, де на заводі концерну «Стирол» стався викид аміаку.

Глава держави доручив уряду, зокрема міністру охорони здоров'я Р. Богатирьовій і керівнику Донецької ОДА А. Шишацькому, забезпечити постраждалих усім необхідним і надати допомогу.

Найближчим часом Президент очікує звіту урядової комісії з розслідування причин і ліквідації наслідків аварії під керівництвом віце-прем'єр-міністра Ю. Бойка.

Президент також доручив уряду вжити заходів щодо підвищення безпеки на промислових підприємствах України (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*). – 2013. – 6.08).

***

Темпи ліквідації заборгованості з виплати заробітної плати помітно зросли, повідомив радник Президента України, керівник Головного управління з питань реформування соціальної сфери Адміністрації Президента України Ю. Каракай. «На виконання доручень глави держави і під його постійним контролем організовано системну роботу з ліквідації заборгованості з виплати заробітної плати. Четвертий місяць поспіль вона скорочується», – сказав Ю. Каракай.

Так, він зазначив, що в червні після системного розгляду цього питання на засіданні Комітету з економічних реформ

під головуванням Президента України заборгованість із заробітної плати скоротилася на 5,2 % (54,1 млн грн) проти 1,2 % (12 млн грн) у травні.

За словами радника Президента, зменшення заборгованості відбулось у 21 з 27 регіонів держави, зокрема в Києві – тільки за останній місяць на 30 %, у Чернігівській області – на 20 %, Рівненській – на 19,5 %, Донецькій (найбільшій за розміром боргу) – на 16 % (або відразу на 30,3 млн грн), Хмельницькій – на 14 %, Волинській і Чернівецькій – на 13 %.

Ю. Каракай додав, що заборгованість із виплати заробітної плати за рахунок місцевого бюджету була зафіксована тільки в Тернопільській області.

Водночас, наголосив він, у Рівненській і Чернівецькій областях серед боржників із зарплати залишилося по одному економічно активному суб'єкту господарювання, у Волинській і Київській областях таких боржників по п'ять, Житомирській – сім, Дніпропетровській – вісім.

Ю. Каракай підкреслив, що глава держави тримає питання ліквідації заборгованості на постійному контролі та «регулярно видає з цього приводу відповідні доручення». «За результатом їх виконання показники скорочення заборгованості набули помітної позитивної динаміки», – наголосив він (*Офіційне інтернет-представництво Президента України (www.president.gov.ua)*. – 2013. – 6.08).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров доручив взяти заходи для недопущення необґрунтованого підвищення тарифів та забезпечити прозорий і повністю зрозумілий людям механізм тарифоутворення на послуги житлово-комунального господарства. Відповідне доручення глава уряду дав під час засідання Кабінету Міністрів України 7 серпня 2013 р.

М. Азаров зазначив, що літнє затишшя окремі чиновники в регіонах використали для спроб підвищити тарифи на послуги ЖКГ. «У кількох містах і містечках семи регіонів, де тарифи визначає місцева влада, відбулися такі спроби. Причому

цінічні спроби. В одному випадку тариф на водопостачання забажали збільшити на 70 %, тариф на послуги з водовідведення – на 98 %. В іншому – тариф на послуги з утримання будинків, споруд і прибудинкових територій спробували підняти втричі. І так далі. Де совість у місцевих чиновників і комунальників? Чим може бути обґрунтований такий стрибок тарифів? Вони що, електроенергію купують у Великобританії, а зарплати виплачують як у Норвегії?» – висловив обурення М. Азаров, зазначивши, що облдержадміністрації і Мінрегіон повинні були одразу ж закликати ініціаторів таких абсурдних планів до порядку.

«Уряд не дозволить такого знущання з людей. Ніде й нікому не дозволено задовольняти адміністративні чи комерційні апетити за рахунок наших людей», – наголосив Прем'єр-міністр.

М. Азаров доручив віце-прем'єр-міністру О. Вілкулу й міністру регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ Г. Темнику негайно проаналізувати всі спроби необґрунтованого підвищення тарифів. При цьому глава уряду наголосив, що треба «використати всі законні можливості, щоб припинити такі спроби, – аж до кадрових висновків щодо керівників, які не здатні навести лад на своїй території».

Глава уряду доручив Міністерству економічного розвитку і торгівлі, Міністерству енергетики та вугільної промисловості, Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства й національним комісіям з регулювання у сферах енергетики й комунальних послуг ретельно проаналізувати собівартість тарифів – як базову, так і з урахуванням особливостей регіонів, щоб мати повністю обґрунтовану «координатну сітку» вартості комунальних послуг (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua)*. – 2013. – 7.08).

***

Прем'єр-міністр України М. Азаров під час засідання уряду 7 серпня 2013 р. привітав аграріїв з гарним врожаєм і подякував за хорошу роботу: цьогоріч уже зібрано понад 30 млн т зерна. Зокрема, пшениці намолочено майже 22 млн т, ячменю – понад 7 млн т, жита – понад 600 тис. т.

«Я щиро вітаю і дякую хліборобам Одеської, Харківської, Дніпропетровської і Запорізької областей, у кожній з яких зібрано понад 2 млн т зерна. А також аграріїв Миколаївської, Донецької, Вінницької, Кіровоградської і Полтавської областей, де зібрано понад 1,5 млн т зерна, і аграріїв Черкаської, Херсонської, Хмельницької, Сумської і Київської областей, де намолочено більше 1 млн т зерна», – сказав глава уряду. Він заявив, що всього очікується виробництво зернових після доробки обсягом понад 57 млн т. Це на 11 млн т більше, ніж минулого року. Причому принаймні 75 % зерна буде продовольчої кондиції.

Водночас М. Азаров наголосив, що цього року жнива пройшли ритмічно, були повністю забезпечені технікою, необхідними матеріалами тощо. «Пішло в минуле, коли жнива перетворювались на “битву за врожай”, створювалися штаби, щоб рятувати ситуацію, а уряд приймав термінові рішення про забезпечення паливом або технікою, – зазначив М. Азаров. – Натомість за останні роки ми створили систему, яка діє без ручного управління, і Міністерство аграрної політики та продовольства завчасно ринковими інструментами забезпечує всі сезонні роботи в сільському господарстві» (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 7.08*).

***

Віце-прем'єр-міністр О. Вілкул повідомив, що уряд ставить за мету до 2022 р. вдвічі збільшити кількість туристів, які відвідують Україну.

«Україна, за оцінкою Всесвітньої туристичної організації при ООН, займає дев'яте місце в Європі за кількістю туристів, що відвідують країну. Ми ставимо за мету до 2022 р. вдвічі збільшити, до 50 млн осіб на рік, кількість туристів, що приїдуть до нас. Також особлива увага приділяється розвитку внутрішнього туризму. Для цього до кінця року за участі експертів буде розроблена державна програма», – сказав віце-прем'єр-міністр О. Вілкул під час прес-конференції в Будинку уряду, презентуючи Концепцію розвитку туризму та курортів до 2022 р.

Концепція передбачає визначення туристичної спеціалізації регіонів для найбільш ефективного використання курортних можливостей, природного й людського потенціалу. «Для досягнення ефекту необхідно фокусувати інвестиції на найбільш привабливих напрямках відповідно до конкретної території і системно їх вкладати згідно зі стратегією. Важливим інструментом є державно-приватне партнерство», – зазначив віце-прем'єр-міністр.

Промислові регіони можуть розвивати індустріальний туризм і запрошувати на потужні культурні й музичні заходи. Ключовим завданням Криму є створення інфраструктури для цілодобового відпочинку, а також диверсифікація послуг, наприклад розвиток гірського й спелеотуризму.

У рамках реалізації Концепції українське законодавство у сфері туризму і курортів буде приведено у відповідність до європейських норм. «Туристи мають бути впевнені, що сервіс відповідає кількості “зірок” так само, як у будь-якій країні Європи», – сказав він.

До 2022 р. кількість робочих місць у туризмі має збільшитися в 2,5 рази – до 1 млн робочих місць. «Це особливо важливо для Західної України. Багато українців мають досвід роботи в туристичній сфері за кордоном. Ми створюємо умови для їхнього повернення в Україну», – підкреслив О. Вілкул.

Програма також буде включати заходи з дерегуляції туристичної діяльності, а також вдосконалення статистичної звітності в галузі на основі методики Всесвітньої туристичної організації при ООН (ЮНВТО) (*Урядовий портал* (www.kmi.gov.ua)). – 2013. – 7.08).

***

Віце-прем'єр-міністр України Ю. Бойко доручив розробити новий технічний регламент роботи підприємств підвищеної небезпеки з аварійно-рятувальними, санітарно-епідеміологічними та екологічними службами. Відповідне доручення він дав під час засідання урядової комісії з розслідування причин аварії, що сталася 6 серпня на концерні «Стирол» у м. Горлівка Донецької області.

Учасники засідання також обговорили роботу експертної групи з розслідування причин аварії, екологічну ситуацію в місті та інші питання.

Під час відвідування концерну «Стирол» Ю. Бойко наголосив, що робота урядової комісії спрямована на уникнення подібних аварій і допомогу постраждалим. «Завдання урядової комісії – визначити шляхи для уникнення такого в майбутньому й надати допомогу постраждалим і сім'ям загиблих, які, на жаль, є. Ми на цьому сконцентровані», – сказав віцепрем'єр-міністр.

Ю. Бойко також запевнив, що загрози для навколишнього середовища внаслідок аварії немає (*Урядовий портал (www.kmu.gov.ua). – 2013. – 7.08*).

***

7 серпня 2013 р. в прес-центрі Кабінету Міністрів України відбувся брифінг міністра екології та природних ресурсів України О. Проскуракова на тему: «Наслідки ліквідації аварії у м. Горлівка та перші підсумки роботи урядової комісії».

Очільник Мінприроди наголосив, що техногенно-екологічної небезпеки немає, існує тільки соціальна й психологічна проблема, у вирішенні якої повинні взяти участь як уряд України, так й обласні, міські органи влади, керівництво підприємства зокрема.

«За першими експрес-аналізами ніяких перевищень за рівнем аміаку ні в ґрунті, ні у воді, ні в повітрі у м. Горлівка не зафіксовано. Перші виміри були зроблені санітарно-епідеміологічною службою в 16:00 у радіусі 800–1000 м від точки вогнища аварії. При нормі 0,2 мг на 1 куб. м виміри показали 0,1–0,12, тобто норми не перевищили. На відстані 1300–2700 м за показниками стаціонарних датчиків, які перебувають у власності заводу “Стирол”, рівень аміаку становить 0,0 мг на 1 куб. м, – сказав О. Проскураков. – Учора на розширеному засіданні мені разом з СЕС, ДСНС, Держгірнаглядом доручили розробити регламент взаємодії всіх служб, а також створити список підприємств, які підпадають під категорію

небезпечних в екологічному й техногенному плані. Також доручено розробити регламенти взаємодії цих підприємств зі службами, які контролюють їхню діяльність», – зазначив О. Проскураков.

Також була створена урядова комісія з розслідування причин і ліквідації наслідків аварії під керівництвом віце-прем'єр-міністра Ю. Бойка. «Я думаю, що до кінця тижня будуть перші висновки комісії», – заявив міністр. Після оприлюднення інформації буде проведено розширене спеціальне засідання уряду (*Урядовий портал* (www.ktm.gov.ua). – 2013. – 7.08).

***

Очільник Мінприроди О. Проскураков провів зустріч з президентом Синьцзянського виробничо-будівельного корпусу К. Сінлуном, під час якої обговорювалися питання можливостей налагодження співпраці у сфері водних ресурсів. Про це УНН повідомили в прес-службі Міністерства екології та природних ресурсів України.

Зокрема, під час зустрічі йшлося про те, що застосування новітніх іригаційних технологій в Україні може бути реалізовано через залучення китайських інвестицій.

Також міністр привітав компанію з підписанням меморандуму про співробітництво з урядом АР Крим і відзначив важливість для української і китайської сторін розвитку взаємовигідної співпраці (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.08).

ПОЛІТИКА

Заступник голови депутатської фракції УДАР у Київській А. Странніков розповів УНН про своє бачення перспектив і особливостей майбутніх київських виборів.

– Хто буде висуванцем на вибори мера Києва від опозиції?
– Парламентські вибори чітко показали, що люди дедалі більше дивляться не на особу, а на те, хто за нею стоїть, на

політичну силу, яку вона представляє. І, я думаю, уже на цих виборах будуть змагатися саме політичні сили. Тобто Партія регіонів проти об'єднаної опозиції.

І вже не так важливо буде – хто уособлює Партію регіонів, а хто опозицію, а матиме значення те, від якої саме політичної сили вони будуть висуванцями. Саме це буде важливим для людей.

На сьогодні хто б не висунувся від опозиції, якщо він буде узгоджений трьома опозиційними силами, – «Батьківщиною», «Свободою» та УДАРом, – за всіма соціологічними дослідженнями, за всіма вимірами й рейтингами він перемагає, яке б прізвище не мав.

– Чи мають якийсь стосунок до планів опозиції щодо київських виборів кампанії, які вже ведуть у столиці Катеринчук і Порошенко?

– Насправді та гра, яку грає Катеринчук, дуже схожа на ту, яку він грав на виборах у Київраду у 2008 р. Тоді була нібито нова політична сила, яка називалася Блок Катеринчука і яка розвалилася вже перед першою сесією, а з п'яти осіб залишилося двоє. Нині кампанія, яку веде Катеринчук, дуже й дуже нагадує той сценарій. Людина намагається відтягнути на себе максимум уваги, максимум опозиційних голосів. Я думаю, робиться це з двох причин: або щоб потім використати це для торгу, або щоб відщипнути собі шматок від опозиційного електорату. І перше, і друге я вважаю ганебним.

З приводу Порошенка моя думка така: людина, яка менше року тому була міністром в уряді М. Азарова, як мінімум, не може бути висуванцем від опозиційних сил.

Єдиним кандидатом від опозиції має бути той, хто є прихильником або членом однієї з партій, які є в опозиції (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.08).

***

Фракція «БЮТ – Батьківщина» в Київradі бойкотуватиме «пленарне засідання нелегітимної Київradи», призначене на 19 серпня 2013 р. Форма бойкоту буде визначена

спільно з Політрадою партії «Батьківщина». Про це повідомила голова фракції «БЮТ – Батьківщина» у Київradі Т. Меліхова.

«Наша фракція, як і весь зрештою депутатський корпус Київradи, термін повноважень якого закінчився, однозначно не має права ухвалювати будь-які рішення і голосувати за ті чи інші питання. А спекуляції щодо надбавок до зарплат, які влаштував голова КМДА О. Попов, це лише політичний піар, оскільки Київрада ще півроку тому провела ці рішення. Тому Попову тільки й треба, що їх виплачувати, відповідно до рішення Київradи. Що стосується “невідкладних” питань, то владі ніхто не заважав внести їх до порядку денного ще до закінчення повноважень Київradи – до 2 червня, замість того щоб обтяжувати порядок денний земельними питаннями», – пояснила Т. Меліхова.

Вона зазначила, що водночас візьме участь у роботі президії Київradи для того, щоб розуміти дії влади й донести до суспільства інформацію про те, які питання буде внесено на незаконне засідання Київradи, особливо без проектів рішень (*NEWSRU.UA* (<http://newsru.ua/arch/ukraine/06aug2013/batkivshina.html>). – 2013. – 6.08).

***

На сьогодні є рішення, що засідання Київradи 19 серпня відбуватиметься в залі Київradи, але не виключено зміни місця проведення, щоб опозиція не заважала. Відповідну заяву зробив голова Комітету виборців України О. Черненко на прес-конференції, передає кореспондент УНН.

«Можливо, скажімо, київська влада краще підготується... Тоді, коли була заблокована попередня сесія, я думаю, багато для кого це була несподіванка, що опозиція так добре мобілізувалася. Сьогодні ніби є рішення збиратися в Київradі в самому приміщенні. Можливо, напередодні виникне рішення збиратися деінде», – заявив О. Черненко. Голова Комітету виборців вважає, що Київрада має йти на вибори, а не збиратися на сесію (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.08).

***

На думку лідера Громадського руху «Український вибір» В. Медведчука, український народ може скасувати «європейський вибір», який за нього роблять безвідповідальні політики. Про це він написав у своєму блозі, повідомляє УНН.

«Учора одна з народних депутаток (Г. Герман. – Ред.), що беруть участь у кампанії з агітації за “європейські цінності”, заявила, що “скасувати європейський вибір України може лише український народ”. При цьому вона, за вже сформованою серед наших політиків традицією, безапеляційно заявила, що “європейський вибір України – це воля її народу, який за Конституцією є єдиним джерелом влади в нашій державі”.

Цілком очевидно, що бажане видається за дійсне. А у народу може бути зовсім інша думка. Єдине, з чим я абсолютно згоден, так це з тим, що народ може скасувати вибір, який за нього роблять безвідповідальні політики. І я впевнений, що обов’язково скасує», – написав В. Медведчук (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.08).

***

У Вінниці колишні співробітники органів внутрішніх справ провели акцію підтримки працівників міліції. У центральному парку, біля пам’ятника загиблим міліціонерам, пенсіонери і ветерани міліції влаштували мітинг.

Місце проведення мітингу вибрали таке, бо, як кажуть у міліції, для правоохоронців цей пам’ятник втілює чесно виконаний обов’язок ціною власного життя. На мітинг з плакатом «Я горжусь батьком-міліціонером!» прийшли дітки з міліцейського садочка «Теремок».

«Сьогодні ганебні вчинки окремих працівників міліції, які викликали широкий суспільний резонанс, є болючою серцевою раною для людей, які все життя віддали службі у правоохоронних органах, – каже полковник міліції у відставці В. Сущик. – Ми, ветерани міліції, як і все населення країни, украй обурені подіями, що відбулись у Врадіївці. Те, що вчинили працівники Врадіївського райвідділу, зводить нанівець усе хороше, що роблять заради блага людей віддані своїй справі міліціонери».

Сподівається, що акція ветеранів «пробудить свідомість тих працівників міліції, які до кінця не прийняли тією присягою, яку вони прийняли», голова обласної ветеранської організації М. Каракой (*20minut.ua* (<http://20minut.ua/Novyny-Vinnytsi/Kryminal/u-vinnici-diti-z-veteranami-miliciyi-akciyeyu-u-parku-pidtrimali-diyuc-10288564.html>)). – 2013. – 7.08).

***

У Донецьку біля будівлі обласної прокуратури відбувся мітинг опозиційних сил і громадських організацій проти політичного переслідування та арешту керівника Донецької «Батьківщини» К. Матейченка.

В акції взяли участь представники партійних осередків «Батьківщини», «Свободи» та УДАРу, а також громадські організації «Союз порятунку Донбасу», КУН, «Правовий захист» та ін. Мітингувальники розцінюють судовий процес та арешт К. Матейченка як злочин влади проти опозиції. Вони вимагають зняти всі обвинувачення і звільнити його з-під арешту. Учасники акції ухвалили резолюцію, у якій у разі відсутності реакції правоохоронних органів і влади погрожують продовжувати протестувати (*UAINFO* (<http://uainfo.org/heading/politics/170754-batkvschina-provela-u-donecku-mting-proti-areshtu-kostyantina-mateychenka.html>)). – 2013. – 7.08).

***

В Украине продолжают дорожать коммунальные услуги, причем очень сильно, поэтому КПУ выступает с требованием, чтобы формирование тарифов было под жестким государственным контролем, стоимость коммунальных услуг не превышала 10 % от дохода семьи. Так народный депутат фракции КПУ С. Гордиенко прокомментировал информацию о том, что за последнюю неделю о повышении тарифов сообщили в семи регионах Украины. Об этом сказал замминистра жилищно-коммунального хозяйства А. Белоусов на Всеукраинском селекторном совещании по вопросам подготовки жилищно-коммунального хозяйства и объектов социальной сферы к работе в осенне-зимний период. По его сло-

вам, о повышении тарифов сообщили Днепропетровская, Харьковская, Сумская, Черкасская, Полтавская и Киевская облгосадминистрации, а также Совет министров АР Крым.

Причем повышения существенные. К примеру, как передает УП, услуги водоснабжения в с. Русская Лозовая Харьковской области возросли на 70 %. А услуги по содержанию домов и сооружений в с. Тарасовка Киевской области – на 209,7 %.

Позиция КПУ в этом вопросе принципиальна. «Коммунальные тарифы не должны превышать 10 % от дохода семьи. Для этого многого не надо. Во-первых, нужно передать в госсобственность отечественную газодобычу и весь украинский газ направить на нужды ЖКХ. А во-вторых, необходимо прекратить воровство в коммунальной сфере и передать контроль над формированием тарифов центральным органам власти. Тогда цены на коммунальные слуги нужно будет не повышать, а понижать до обоснованных», – резюмировал С. Гордиенко (*Компартия Украины (www.kpu.ua)*. – 2013. – 7.08).

ЕКОНОМІКА

Представители деловых кругов Германии заинтересованы в евроинтеграции Украины и готовы расширять инвестиционные проекты. В частности, речь идет о модернизации газотранспортной системы Украины. Об этом заявил К.-Г. Вельман, член Комитета по международным делам бундестага, комментируя итоги недавнего визита первого вице-премьер-министра Украины С. Арбузова в Германию.

«Хочу привести пример: уже сейчас в адрес известного немецкого концерна Ferrostaal поступил заказ принять участие в организации модернизации украинской газотранспортной системы. Сейчас этот концерн уже работает с украинской инженерной компанией и у меня есть подтверждение, что 50 % от всего заказа в рамках проекта будет выполняться украинскими предпринимателями. А это означает дополнительные рабочие места», – заявил К.-Г. Вельман, передает «РБК-Украина».

Он добавил, что представители немецкого бизнеса заинтересованы в подписании Соглашения об ассоциации Украина – ЕС и создании зоны свободной торговли, поскольку это открывает новые инвестиционные возможности, а также расширит сферы сотрудничества в индустриальной сфере. «Украина располагает огромным промышленным потенциалом, природным потенциалом, имеет все перспективы и хорошие шансы превратиться в процветающую страну, которая вначале может стать ассоциированным, а впоследствии и полноправным членом ЕС. Украина от этого только выиграет. Мы рассчитываем на значительное увеличение иностранных инвестиций в вашу экономику. Технологическая и экономическая база Украины настолько мощные, что немецкие предприниматели очень быстро найдут у вас надежных партнеров, особенно в индустриальной сфере. А это означает повышение благосостояния украинцев, повышение стандартов жизни», – заявил депутат немецкого бундестага (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 6.08).

***

Национальная комиссия по ценным бумагам и фондовому рынку подвела итоги регистрации эмиссий ценных бумаг с января по июнь текущего года.

По словам А. Папаики, директора департамента корпоративного управления и корпоративных финансов НКЦБФР, общий объем зарегистрированных выпусков акций и облигаций предприятий в январе – июне 2013 г. составил 37,2 млрд грн. По сравнению с аналогичным периодом 2012 г. он увеличился на 8,41 млрд грн. «Итоги первого полугодия показывают, что динамика эмиссии акций остается положительной. За шесть месяцев текущего года комиссией зарегистрировано 84 выпуска акций на сумму 22,32 млрд грн, что на 11,46 млрд грн больше, чем было зарегистрировано в первом полугодии прошлого года», – рассказала А. Папаика.

В то же время объем эмиссии облигаций составил 14,88 млрд грн. Всего комиссия зарегистрировала 105 выпусков таких ценных бумаг. «По итогам первого полугодия регу-

лятор констатирует уменьшение объема зарегистрированных выпусков облигаций предприятий на 3,05 млрд грн по сравнению с аналогичным периодом 2012 г. Однако прогнозы на второе полугодие оптимистичные и мы рассчитываем, что по итогам года увидим положительную динамику по эмиссии облигаций», – прокомментировала показатели А. Папаика (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 7.08).

***

Понад 60 % побутової електротехніки, яка реалізується на території України, не має відповідного маркування. Про це повідомив в. о. начальника управління ринкового нагляду Державної інспекції України з питань захисту прав споживачів М. Дмитрієв на прес-конференції, передає кореспондент УНН.

«Загальна статистика перевірок інспекції говорить про те, що майже 60 % побутової електротехніки, яка реалізується на території України, або не має декларацій про відповідність, або її маркування не відповідає вимогам технічних регламентів безпеки», – сказав М. Дмитрієв.

Він пояснив, що відсутність декларації відповідності або національного знака відповідності може вказувати на те, що продукція найімовірніше ввезена на територію України нелегально за сірими схемами або прямою контрабандою і може завдати шкоди споживачеві. «Виникає запитання: а що це за продукція? Хто гарантує, що вона не принесе шкоди українському споживачеві? Кому пред'явити претензії, у тому випадку, якщо виявиться, що вона становить небезпеку?» – зауважив посадовець.

Він також поінформував, що лєвова частка такої «сірої продукції» реалізується саме через інтернет-магазини (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 6.08).

***

В первом полугодии 2013 г. Пенсионный фонд Украины выполнил свои международные обязательства по выплате пенсий за рубеж и иностранных пенсий в Украине.

За этот период обеспечена своевременная выплата пенсий в 17 стран мира гражданам Украины, которые проживают за рубежом, на сумму 583,75 тыс. дол. и 928,80 тыс. евро.

Пенсионерам иностранных государств, проживающих в Украине, согласно международным договорам осуществлена выплата пенсий на сумму 587,76 тыс. дол. и 611,69 тыс. евро.

От Пенсионного фонда Российской Федерации поступили 31,23 млн рос. р. на выплату гражданам Украины, которые работали в районах Крайнего Севера и местностях, приравненных к районам Крайнего Севера.

Зарубежным учреждениям Болгарии, Испании, Российской Федерации, Словакии, Венгрии, Чехии подготовлены и отправлены 1368 формуляров-справок о подтверждении страхового (трудового) стажа украинским гражданам, проживающим за рубежом.

С целью защиты прав граждан Украины, которые работают (проживают) за рубежом, Пенсионный фонд совместно с Министерством социальной политики Украины продолжает работу по заключению международных договоров о социальном обеспечении (*Електронні Вісти (<http://elvisti.com>)*. – 2013. – 7.08).

***

Вихід українських молочних підприємств на європейські ринки вже можна назвати трендом. Підприємство «Дубномолоко» з групи «Континіум» має наміри прорубати «вікно» до Європи, пише Forbes. Незабаром завод, що випускає на своїх потужностях твердий сир під торговою маркою «Комо», планує налагодити сирне виробництво за межами країни. Крім «Дубномолоко» І. Єремеева, такі ж кроки зробили «Волошкове поле» А. та О. Табалових і «Терра Фуд» С. Войтовича. Першопрохідцем став російсько-український холдинг Milkiland А. Юркевича, який придбав минулого року завод у Польщі.

«Еміграція» українських молочних підприємств обумовлена ??декількома причинами, основна – проблема із сировиною. «У Польщі сортом “екстра-клас” приймають 95 % сиро-

вини, в Україні цей показник – 4,8 %», – зазначив голова правління «Дубномолоко» О. Волошин. «Молоко в Євросоюзі кращої якості, і воно – дешевше», – заявив співвласник компанії «Волошкове поле» А. Табалов. Ще одна причина – торговельні війни, які часто розв’язує проти української сторони основний зовнішній контрагент українських молочників – Росія. «Це (виробництво за кордоном) дало б можливість диверсифікувати ризики між виробництвом і збутом продукції, між політичними ситуаціями та економічними складовими», – повідомив О. Волошин (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 7.08).

***

Україна призвала Росію возобновити импорт продукции Roshen и предложила российским экспертам провести, если необходимо, проверку качества продукции компании на фабриках-производителях. Об этом сообщил первый заместитель министра экономического развития и торговли Украины А. Максютя.

«Мы хотим, чтобы любые инспекторы с российской стороны, если есть в этом необходимость, приехали на фабрики производителя и провели проверки и еще раз убедились в том, что продукция качественная. Если будут выявлены какие-то недостатки – тогда сделать план их устранения», – заявил А. Максютя.

Он также добавил, что, по его мнению, сегодня есть все условия и основания, для того чтобы открыть доступ продукции на рынок и дать возможность украинским фабрикам работать в том режиме, в котором они работали ранее.

Напомним, 30 июля Роспотребнадзор заявил, что конфеты Roshen нарушают требования законодательства РФ по органолептическим показателям (цвет, запах, вкус), имеют токсические примеси, в частности бензопирен, и не соответствуют информации, которая указана на этикетке. Сегодня Роспотребнадзор заявил, что 90 % изделий Roshen не отвечают норме, большинство из них – из-за неправильной маркировки. Отметим также, что Молдова, Казахстан и Таджикистан не

обнаружили в составе украинских конфет каких-либо опасных веществ (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 6.08).

***

Оружейный концерн «Укроборонпром» в январе – июне выпустил продукции на 5,9 млрд грн.

«Объем произведенной продукции, работ и услуг возрос на 31,1 %», – уточняет пресс-служба концерна. По ее данным, прежде всего рост производства был простимулирован экспортными контрактами. «Объем реализованной продукции увеличился на 55,3 % – с 4,5 до 6,9 млрд грн. В том числе на экспорт – с 3 до 5,2 млрд», – отмечается в сообщении.

Наибольший рост готовой продукции обеспечили Луганский авиаремонтный завод (14,4 млн грн), симферопольский завод «Фиолент» (24,4 млн грн) и николаевская «Зоря-Машпроект» (201,2 млн грн).

Напомним, за первое полугодие «Укроборонпром» получил около 410 млн грн прибыли по сравнению с 98 млн грн убытков за аналогичный период прошлого года. Напомним, концерн «Укроборонпром» объединяет около 120 предприятий украинской оборонной промышленности (*Левый берег* (<http://lb.ua>). – 2013. – 7.08).

***

Державна інспекція України з питань захисту прав споживачів забрала близько 40 % товарів шкільного асортименту, які реалізуються на українському споживчому ринку. Про це заявив голова Державної інспекції України з питань захисту прав споживачів С. Орехов на брифінгу в Кабінеті Міністрів, передає кореспондент УНН.

«Держспоживінспекція та її територіальні органи вже перевірили близько 300 підприємств, що реалізують товари шкільного асортименту, у яких встановлено більше тисячі порушень законодавства про захист прав споживачів. Забраковано й знято з реалізації близько 20 тис. од. продукції, що становить 40 % від перевіреної кількості», – сказав С. Орехов. За його словами, у цей перелік увійшли одяг, взуття і канце-

лярські товари. Найбільш характерними порушеннями є невідповідність нормам законодавства про захист прав споживачів і вимогам нормативних документів.

Так, поінформував С. Орехов, за результатами перевірок верхнього одягу встановлено, що вміст поліефірних волокон перевищує 70 %, а підкладка піджаків має всі 100 % поліефіру, а відповідно до ДСТУ його вміст не має перевищувати 40 %.

С. Орехов зауважив, що найбільші порушення стосовно якості дитячого шкільного асортименту були виявлені на стихійних ринках. При цьому вони також трапляються і в спеціалізованих магазинах (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.08).

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ СВІТОВИХ КРИЗОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Дефляція в Україні в липні 2013 р. становила 0,1 % порівняно з червнем цього року. Водночас порівняно з липнем 2012 р. індекси споживчих цін на товари й послуги в Україні не змінилися. Про це говорять дані Державної служби статистики України, передає УНН.

Зокрема, продукти харчування в місячному вимірі подешевшали на 0,3 %, одяг і взуття – на 0,6 %. У липні зросли ціни на алкогольні вироби – на 0,9 % і на медикаменти – на 0,1 %. Транспортні послуги подорожчали загалом на 0,8 %, у тому числі послуги залізничного транспорту – на 3,5 %. Загалом за підсумками січня – липня 2013 р. дефляція в Україні становила 0,4 %.

Як повідомлялося, дефляція в Україні в 2012 р. становила 0,2 % після уповільнення інфляції до 4,6 % у 2011 р. з 9,1 % у 2010 р.

Уряд прогнозує прискорення інфляції в 2013 р. до 4,8–6,1 % (*Українські Національні Новини* (<http://www.unn.com.ua>). – 2013. – 7.08).

***

Україна проведе черговий переказ коштів – на 572 млн дол. – у рахунок сплати боргу перед МВФ. Ця операція зменшить

валютні резерви Нацбанку, як і запланована виплата Мінфіну боргу перед МВФ у найближчий понеділок, пише «Комерсант-Україна».

Напередодні цих платежів Мінфін спробував залучити валюту на внутрішньому ринку, однак черговий аукціон із продажу облігацій внутрішньої держпозики фактично провалився.

Уряд відмовився підвищувати встановлений рівень прибутковості за валютними паперами навіть в умовах потреби. Виплата безпосередньо не загрожує валютним заощадженням уряду – цей транш здійснить Нацбанк зі своїх резервів.

На початок липня вони становили 23,14 млрд дол., скоротившись за місяць на 5,7 %. Однак уже наступного тижня виплати перед МВФ проведе не тільки НБУ, а й уряд. 12 серпня 2013 р. НБУ перерахує валютному фонду 168 млн дол., а Мінфін – 190 млн дол.

На сьогодні заборгованість країни перед МВФ становить близько 7,6 млрд дол., при цьому остання виплата (на суму 402 млн дол.) була проведена минулого тижня. У такій ситуації Мінфін збільшив кількість планових аукціонів з продажу облігацій внутрішньої держпозики (ОВДП), номінованих в іноземній валюті. Якщо досі такі аукціони часто проходили один-два рази на місяць, то в серпні було заплановано щотижневе їх проведення. Результати першого з них, проведеного 6 серпня 2013 р., виявилися суперечливими. Основна залучена сума – 500 млн грн – була отримана від розміщення гривневих семирічних паперів. Прибутковість за ними становила 14,3 %, що відповідає попереднім розміщенням. При цьому Мінфін задовольнив єдину подану заявку, що дає змогу говорити про збереження «дружнього» попиту з боку держбанків. Утім, на 17-місячні ОВДП, номіновані в доларах, було подано відразу вісім заявок на загальну суму 99,2 млн дол. Однак переважну більшість заявок Мінфін відхилив через високу прибутковість (8,75 % річних). Він задовольнив лише три заявки на загальну суму 13,5 млн дол. Їх дохідність у 8,25 % річних відповідала раніше встановленому рівню (*Економічна правда* (www.epravda.com.ua). – 2013. – 7.08).

***

Цены на автомобили, которые производятся в Украине, в июле 2013 г. возросли на 0,8 % по сравнению с июнем текущего года. Об этом свидетельствуют данные Государственной службы статистики Украины.

По сравнению с июлем прошлого года цены производителей автомобилей в Украине снизились на 3,2 %. В общем, в перерабатывающей промышленности цены снизились на 0,1 % по сравнению с июнем текущего года и на 0,5 % по сравнению с июлем прошлого года. По данным Госстата, индексы цен производителей промышленной продукции в июле 2013 г. в месячном исчислении снизились на 2,9 %.

Как сообщало агентство, в июле текущего года дефляция в Украине составила 0,1 % (*Finance.ua* (<http://news.finance.ua>)). – 2013. – 7.08).

***

По мнению директора экономических программ Института публичной политики И. Газизуллина, в этом и следующем году Украину ждет девальвация гривны на 5–10 %.

«Ситуация на Украине очень напоминает 2008–2009 гг., когда макроэкономические показатели очень упали. Уже к концу года гривня ослабнет на 5–10 %, в 2014 г. девальвация также составит 5–10 %», – сказал он на пресс-конференции в Киеве. По мнению экономиста, девальвация – самый простой способ выровнять платежный баланс страны. Кроме того, И. Газизуллин озвучил два возможных сценария, по которым может пройти девальвация. «Есть два сценария девальвации. Наиболее вероятный сценарий – одномоментная девальвация, контролируемая Нацбанком, на 5–10 %. И менее вероятный сценарий – увеличение коридора, в котором колеблется курс, то, чего требовал Международный валютный фонд от Украины. Девальвация гривны, конечно, приведет к увеличению экспорта, но это временная мера. Правительство должно возобновить реформы», – уверен экономист.

Напомним, ранее представители компании Standards & Poor's опубликовали свой прогноз для украинской экономики на

2013 г. По мнению аналитиков рейтингового агентства, украинскую валюту в 2013 г. ждет серьезная девальвация – до 10 % (*ИА REGNUM* (<http://www.regnum.ru/news/1692153.html#ixzz2bHYkvOTp>). – 2013. – 6.08).

***

Международный валютный фонд призвал Германию проявить больше усилий по устранению экономического дисбаланса и вместе с тем предостеречь от излишней экономии бюджетных средств.

В обнародованном 6 августа в Вашингтоне докладе МВФ похвалил «умеренное ослабление налоговой политики» ФРГ, способствующее стимулированию спроса на внутреннем рынке. Однако во избежание финансовой нестабильности в еврозоне Германия, как ключевая страна валютного союза, ориентированная на внешний рынок, должна избегать кардинальных сокращений расходов при консолидации бюджета.

В докладе, в частности, говорится, что «законодательство Германии служит основой для ее роли якоря стабильности в еврозоне». Однако на рост немецкой экономики заметно влияют финансовые колебания, происходящие в валютном союзе. В 2013 г. МВФ ожидает рост немецкого ВВП на 0,3 %. Однако уже в следующем году он должен увеличиться на 1,3 %, что будет соответствовать уровню потенциального роста. Вместе с тем, по мнению экспертов МВФ, Германия должна проводить структурные реформы в большем объеме, чтобы обеспечить длительную экономическую стабильность и высокий уровень благосостояния.

Помимо прочего, МВФ высказывается за установление высокого уровня реальных заработных плат в Германии. Такая мера помогла бы укрепить спрос на внутреннем рынке и сделать экономику страны менее уязвимой для внешних потрясений без угрозы конкурентоспособности. Авторы доклада подчеркивают, что «более сильный и сбалансированный экономический рост в Германии имеет решающее значение для постепенного оздоровления в еврозоне и дальнейшего глобального скачка». Об этом сообщает Deutsche Welle (*Електронні Вісти* (<http://elvisti.com>). – 2013. – 7.08).

***

Экономические показатели стран с развивающейся экономикой в июле 2013 г. понизились впервые более чем за четыре года.

Индекс развивающихся рынков ЕМІ, ежемесячно составляемый крупнейшим банком Европы HSBC, в июле текущего года понизился по сравнению с предыдущим месяцем с 50,6 до 49,4 пункта. Понижение этого индикатора на отметку ниже 50 отмечено впервые с апреля 2009 г. Показатель ниже 50 означает спад экономики.

По информации HSBC, снижение экономических показателей отмечено, в числе прочего, в странах БРИК (Бразилия, Россия, Индия и Китай).

«Темпы роста на быстро развивающихся рынках в предыдущие кварталы замедлились», – уточнил глава банка HSBC С. Гулливвер.

Между тем, эксперт HSBC по странам Азии Ф. Нойман отметил, что страны с развивающейся экономикой пока не смогли воспользоваться тем, что спрос в США, Европе и Японии стабилизировался. По мнению эксперта, наибольшая опасность заключается в том, что циклический спад в производстве и ослабление сферы услуг оказывают влияние на рынок труда. Об этом сообщает Deutsche Welle (*Електронні Вісті* (<http://elvisti.com>)). – 2013. – 6.08).

***

Кризис и безработица гонят молодых испанцев в армию.

В Испании завершился очередной набор в армию, с 2002 г. являющуюся профессиональной. Результаты набора свидетельствуют о росте интереса молодежи к военной службе в период экономического кризиса.

Большинство экспертов связывает рост интереса к военной службе с экономическим кризисом в стране, сообщает «Немецкая волна». Безработица среди испанцев моложе 30 лет составляет 57 %, а армия по крайней мере предоставляет на несколько лет надежное рабочее место.

Оклад рядового первого года службы составляет 1 тыс. евро плюс бесплатное питание, обмундирование и комната в

казарме. Средняя зарплата в стране – 1,6 тыс. евро, из которых треть обычно приходится отдавать за жилье. Еда и одежда тоже стоят немалых денег. Кроме того, военнослужащим полагается нормированный семичасовой рабочий день, месячный отпуск и статус государственного служащего.

Результаты недавнего опроса общественного мнения, проведенного Мадридским центром социологических исследований, показали, что именно трудности с работой заставляют молодых испанцев искать себе применение на военной службе.

С подобным суждением согласен и представитель Минобороны страны майор Хосе Луис Алонсо Гомес. Он признает, что «безработица является главным фактором успеха нынешней кампании по набору в Вооруженные силы». Однако, по его мнению, есть и другой важный фактор – «произошедшие в последние десятилетия изменения в испанской армии, которые сделали военную службу делом привлекательным для молодежи, в том числе с материальной точки зрения».

По данным Министерства обороны Испании, на 1,5 тыс. вакантных должностей солдат и матросов в этом году было подано 42,2 тыс. заявлений. Еще 5–10 лет назад число претендентов даже не покрывало все вакансии, но кризис и массовая безработица изменили ситуацию (*Banker.ua* (http://banker.ua/bank_news/govregulations/2013/08/07/1180462296). – 2013. – 7.08).

***

Российские металлургические компании сокращают издержки на фоне слабого спроса на металлопродукцию в мире, пишут «Ведомости».

Так, «Русал» заявил, что перепрофилирует Волховский завод и, возможно, на четыре года заморозит производство еще на четырех из-за сильного падения цен на алюминий. Три из проблемных заводов – градообразующие (всего на четырех работает 7,5 тыс. человек), мажоритарный владелец компании О. Дерипаска просит власти о помощи. В частности, он предложил создать госфонд алюминия, чтобы поддержать спрос.

«Мечел» И. Зюзина пытается продать непрофильные и убыточные активы, чтобы снизить долг (9,6 млрд дол. на конец

прошлого года), он уже продал активы на 440 млн дол. (не считая проданного вместе с ними долга).

НЛМК В. Лисина намерена сократить штат своих западных заводов на 20 %. «В европейских активах мы провели глубокую реструктуризацию, которая началась еще в 2008 г., – напомнил президент НЛМК О. Багрин. – Постоянные расходы европейских заводов были на уровне 200 млн евро в год, сейчас они сократились вдвое».

Золотодобывающая Petropavlovsk сокращает штат на 8 %, «Норникель» переписывает стратегию развития с учетом новых ценовых реалий.

Гендиректор и основной владелец «Северстали» А. Мордашов сообщил в конце июня, что в 2013 г. компания сократит админрасходы на 20 %, в том числе это может коснуться и менеджмента, отмечал представитель «Северстали».

Основная проблема горно-металлургического сектора – кризис перепроизводства на фоне вялого спроса и растущих затрат. На складах скапливаются излишки, что приводит к падению цен. Так, при суммарном потреблении до 50 млн т алюминия в год лишними в 2013 г. могут оказаться 1,5 млн т, отмечает аналитик «Ренессанс капитала» Б. Красноженов (*Центр транспортных стратегий* (http://cfts.org.ua/news/okonchanie_syrevogo_buma_zastavlyaet_metallurgov_zatyanut_poyasa_13817)). – 2013. – 7.08).
